

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM**

LÊ THỊ HỒNG CHI

**DAY HỌC DỰA VÀO TÌM TÒI Ở TIỂU HỌC
VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN**

**Chuyên ngành: Lí luận và lịch sử giáo dục
Mã số: 62. 14. 01. 02**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

***Người hướng dẫn khoa học:* 1. PGS. TS VŨ TRỌNG RỸ
2. PGS. TS PHÓ ĐỨC HÒA**

Hà Nội - 2014

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến **PGS. TS Vũ Trọng Rỹ**, **PGS. TS Phó Đức Hoà**, hai người Thầy đã giúp đỡ, hướng dẫn tận tình trong suốt quá trình học tập và thực hiện luận án.

Tôi xin đặc biệt cảm ơn GS. TSKH Thái Duy Tuyên, PGS. TS Đặng Thành Hưng và các nhà khoa học của Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội, ... đã đóng góp những ý kiến quý báu cho luận án.

Tôi cũng bày tỏ lòng cảm ơn chân thành đến Trung tâm Đào tạo và Bồi dưỡng Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam đã tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới tập thể giáo viên và học sinh trường Tiểu học Cao Mại, trường Tiểu học Thụy Vân, trường Tiểu học Sơn Dương (tỉnh Phú Thọ) cùng rất nhiều các giáo viên và học sinh đã tham gia và giúp đỡ tôi trong quá trình điều tra, thực nghiệm luận án.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới tập thể Lãnh đạo Trường Đại học Hùng Vương, lãnh đạo Khoa Giáo dục Tiểu học và Mầm non và các đồng nghiệp đã giúp đỡ, tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận án.

Cuối cùng, xin được cảm ơn những người thân trong gia đình đã dành cho tôi những tình cảm lớn lao, chỗ dựa vững chắc để tôi hoàn thành nhiệm vụ.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày... tháng... năm

Tác giả luận án

Lê Thị Hồng Chi

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, được hoàn thành với sự hướng dẫn và giúp đỡ tận tình của nhiều nhà khoa học. Tất cả các nguồn số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Các thông tin trích dẫn trong luận án đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận án

Lê Thị Hồng Chi

MỤC LỤC

Trang

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của vấn đề nghiên cứu	13
2. Mục đích nghiên cứu.....	15
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	15
4. Giả thuyết khoa học	15
6. Phạm vi nghiên cứu.....	16
7. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.....	16
8. Những luận điểm bảo vệ	18
9. Đóng góp mới về khoa học của luận án.....	6
10. Cấu trúc của luận án.....	20
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA DẠY HỌC DỰA VÀO TÌM TÒI Ở TIỂU HỌC VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN.....	21
1.1. Tổng quan về dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin.....	21
<i>1.1.1. Tình hình nghiên cứu trên thế giới.....</i>	<i>21</i>
<i>1.1.2. Tình hình nghiên cứu ở Việt Nam .....</i>	<i>23</i>
1.2. Những khái niệm cơ bản	28
<i>1.2.1. Khái niệm tìm tòi.....</i>	<i>28</i>
<i>1.2.2. Khái niệm học tập tìm tòi .....</i>	<i>30</i>
<i>1.2.3. Dạy học dựa vào tìm tòi .....</i>	<i>31</i>
<i>1.2.4. Dạy học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin .....</i>	<i>32</i>
1.3. Bản chất và đặc trưng của dạy học dựa vào tìm tòi	33
<i>1.3.1. Cơ sở tâm lí học của dạy học dựa vào tìm tòi .....</i>	<i>33</i>
<i>1.3.2. Bản chất và mô hình học tập tìm tòi .....</i>	<i>34</i>
<i>1.3.3. Cấu trúc và đặc điểm sư phạm của dạy học dựa vào tìm tòi.....</i>	<i>38</i>

1.4. Hỗ trợ của công nghệ thông tin trong dạy học dựa vào tìm tòi	40
1.4.1. Hỗ trợ của công nghệ thông tin trong dạy học	40
1.4.2. Tác dụng của công nghệ thông tin trong dạy học dựa vào tìm tòi	41
1.4.3. Những thách thức khi sử dụng công nghệ thông tin hỗ trợ dạy học dựa vào tìm tòi.....	43
1.5. Dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	44
1.5.1. Đặc điểm quá trình dạy học ở tiểu học	44
1.5.2. Ý nghĩa, vai trò của dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	50
1.5.3. Yêu cầu của dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	51
1.5.4. Mức độ dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	53
1.5.5. Ưu thế và hạn chế của dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học.....	59
1.6. Sử dụng công nghệ thông tin hỗ trợ dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	61
1.6.1. Nguyên tắc sử dụng CNTT hỗ trợ dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	61
1.6.2. Các hình thức sử dụng CNTT hỗ trợ DHDVTT ở tiểu học	62
1.6.3. Các hướng khai thác CNTT hỗ trợ dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học	62
1.7. Thực trạng dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin	65
1.7.1. Khái quát về điều tra khảo sát thực tế	65
1.7.2. Kết quả khảo sát qua phiếu.....	66
1.7.3. Kết quả nghiên cứu qua dự giờ.....	72
1.7.4. Những kết luận rút ra từ thực trạng.....	73
Kết luận chương 1	74
CHƯƠNG 2: XÂY DỰNG QUY TRÌNH DẠY HỌC DỰA VÀO TÌM TÒI Ở TIỂU HỌC VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN.....	75
2.1. Xây dựng quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin	75
2.1.1. Nguyên tắc xây dựng quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin	75

2.1.2. Quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin	77
2.1.3. Hướng dẫn thực hiện quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin	78
2.1.4. Các điều kiện để thực hiện quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin có hiệu quả.....	88
2.1.5. Những điểm cần lưu ý khi thực hiện quy trình dạy học dựa vào tìm tòi ở tiểu học với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin.....	93
2.2. Vận dụng dạy học dựa vào tìm tòi với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin trong các môn học ở tiểu học	100
2.2.1. Vận dụng dạy học dựa vào tìm tòi với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin trong môn Khoa học ở tiểu học	100
2.2.2. Vận dụng dạy học dựa vào tìm tòi với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin trong môn Toán lớp 4, 5	115
Kết luận chương 2	133
CHƯƠNG 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	134
3.1. Khái quát về quá trình thực nghiệm.....	134
3.1.1. Mục đích thực nghiệm	134
3.1.2. Nội dung thực nghiệm	134
3.1.3. Đối tượng thực nghiệm	134
3.1.4. Kế hoạch, phương pháp tiến hành thực nghiệm	135
3.1.5. Tiêu chí và thang đo trong thực nghiệm	136
3.2. Thực nghiệm thăm dò	138
3.2.1. Mục tiêu.....	138
3.2.2. Tiến hành thực nghiệm thăm dò	138
3.2.3. Kết quả thực nghiệm thăm dò.....	138
3.3. Thực nghiệm tác động vòng 1	140
3.3.1. Mục tiêu.....	140

3.3.2. Tiến hành thực nghiệm tác động vòng 1	140
3.3.3. Kết quả thực nghiệm tác động vòng 1	140
3.4. Thực nghiệm tác động vòng 2	145
3.4.1. Mục tiêu	145
3.4.2. Tiến hành thực nghiệm tác động vòng 2	145
3.4.3. Kết quả thực nghiệm tác động vòng 2	145
3.5. Xử lý chung kết quả thực nghiệm	152
3.5.1. Tổng hợp kết quả thực nghiệm	152
3.5.2. Đánh giá chung kết quả thực nghiệm	158
Kết luận chương 3	159
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	160
1. Kết luận	160
2. Khuyến nghị	161
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

Viết tắt	Viết đầy đủ
CNTT	Công nghệ thông tin
DHDVTT	Dạy học dựa vào tìm tòi
ĐC	Đối chứng
ĐC _{đr}	Đối chứng đầu ra
ĐC _{đv}	Đối chứng đầu vào
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
TN	Thực nghiệm
TN _{đr}	Thực nghiệm đầu ra
TN _{đv}	Thực nghiệm đầu vào

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN ÁN

Tên các bảng	Trang
Bảng 1.1. Tổng hợp các mức độ DHDVTT	44
Bảng 1.2. Các mức độ DHDVTT ở tiểu học	44
Bảng 1.3. Thực trạng nhận thức về mục đích sử dụng DHDVTT	55
Bảng 1.4. Ý kiến GV về nguyên nhân ít sử dụng DHDVTT với sự hỗ trợ của CNTT	58
Bảng 2.1. Quy trình DHDVTT với sự hỗ trợ của CNTT trong môn Khoa học	98
Bảng 2.2. Quy trình DHDVTT với sự hỗ trợ của CNTT trong môn Toán lớp 4, 5	116
Bảng 3.1. Tiêu chí và thang đo trong thực nghiệm	125
Bảng 3.2. Đánh giá mức độ phát huy tính tích cực của HS trong thực nghiệm tác động vòng 1	131
Bảng 3.3. Đánh giá kỹ năng tìm tòi, phát hiện của HS trong thực nghiệm tác động vòng 1	132
Bảng 3.4. Mô tả dữ liệu	141
Bảng 3.5. Kết quả so sánh điểm số giữa nhóm thực nghiệm và đối chứng	142
Bảng 3.6. So sánh giá trị trung bình điểm số của lớp đối chứng và lớp thực nghiệm	143
Bảng 3.7. Giá trị P của phép kiểm chứng T-test	143

Bảng 3.8. Tiêu chí đánh giá giá trị P của phép kiểm chứng T-test	143
Bảng 3.9. Mức độ ảnh hưởng của tác động	144
Bảng 3.10. Bảng tiêu chí Cohen	144
Bảng 3.11. Kết quả đo thái độ của học sinh	144
Bảng 3.12. Tiêu chí đánh giá p của phép kiểm chứng khi bình phương	145